

Nro. 50.

A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRALY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből Kedden December 21-dik napján 1812-dik
esztendőben.

Orosz Birodalom.

Az Orosz birodalomban ilyen *Bulletinek* hirdettettek - ki a' Polotzkán Oktob 18-dikán történt verékedésekről, és a' későbbiekről is, a' mellyek Nov. 16-dikáig történtek: —.

„Minskből, a' Napoyúgoti ármáda' fő hadi szállásáról Nov. 19-dikén. Minekutánna Gen. Gróf *Witgenstein* magát a' Gróf *Steinhell* (és így nem *Stengel*, mint a' Bavarus és Frantzia tudósításokban olvastuk) seregével öszszetátóltta volna, a' *St-Cyr* vezérlése alatt lévő ármádát Oktober 18-dikán megtámadta, annak *Jurawittsi* nevű falú mellett lévő tanyáját elfoglalta, 's magát az ellenséges sereget *Polotzk* felé vissza menni kényszerítette. Oktob. 20-dikán az ellenségnek leg vakmerőbb ellentállása

E e e

mellett is elfoglalta Polotzk városát. Eza' két napi szerentsétlenség feles kárt okozott az ellenségnek. Elfogattattak egy ágyúja, 45 tisztjei és 2000 emberei; maga Marschal *St-Cyr* is megsebesedett. A' mi vesztésünk sajnós. Gen. Major *Balk* megsebesedett; Hertzeg *Sibirs-ki* és Gen. Major *Hamen* contusiót kaptak. *Mordvinoff* Camarás Úr, a' Pétersburgi militzia válogatott Batalionjának Komendánsa az egyik lábát elvesztette. —

„Generális *Steinhell*, a' ki azon iparkodott, hogy az ellenséget úzóbe vehesse, végezetre; annak az elhaladhatáson való minden iparkodása mellett is, béerte azt *Klubitschi* nevű falú mellett, elfogta 70 tisztjeit, 100 közembereit, 40 bagázias szekereit, és 22 zászlóit. —

„Oktober 26-dikán ismét megtámadta a' *Steinhell* előjáró tsapatja az ellenséget, és elvette 8 ágyút. A' Gróf *Wittgenstein* előjáró tsapatja égettetvén az ellenségnek keregtésében álló buzgóságnak tüzétől, s annak öszszevarodását tökéletessé akarván tenni, elfogott 800 embert és 70 munitziós szekeret sok ágyútajákkal egyetemben, mellyekről az ágyukat, kétségkívül azért, hogy el ne vehessük, beszélgetvén elhányta és elsiüllyesztette az ellenség. —

„A' Hertzeg *Kutusow* vezérlése alatt lévő nagy ármáda nyomban követi az ellenséget, szünet nélkül nyomván és tsipkedvén azt; ezen ármádánk Oktober végén a' *Smolenski* vidéken állott. —

„A' *Napnyágoti* ármáda (a' *Tschitschagoff* ármádája) melly a' ő maga éppen olyan sebes mint ditsősséges és az minden napi szeren-

tséje által megkülömböztetett útazását folytatja *Minsk* felé. Ennek előljáró tsapatja a' Gen. Major *Lambert* vezérlése alatt Nov. 12-dikén *Nieswiczen* fellyül északra egy stáziónyira *Novosmerschujá* nevű kis városhoz közelítvén, az ellenségre, melly ezen várost oltalmazta két Regimentekkel bajonéttal ré ütött. Az ellenség 500 holtakat a' tsatázó mezőn hátra hagyván hátat adott; egy Oberstere, 12 tisztjei, és 760 közemberei fogságra estek. Ez a' szerentse okozta, hogy a' Niemen vizén való általjárót elfoglalhattuk; sebes előnyomulásunk nem engedte, hogy az azon lévő híd az ellenség elronthassa. —

„Nov. 15-dikén *Kaidanovóhoz* közelített Gen. *Lambert* a' vezérlése alatt lévő lovassággal, de a' hol nem állott-meg előtte Lengyel Generális *Kosinski*, hanem hátra vonta magát a' *Minski* nagy úton, a' hol megállapodván, 's a' hol ötlet Gen. *Lambert* megtámadván, úgy vissza nyomta, hogy Gen. *Kosinski* tsak kevesed magával és nagy bajjal menekedhetett-meg. Két ágyút, 2 zászlót, 80 tisztet, és 2000 közembert fogtunk-el, a' kik között 2 Frantzia Batalionok találtattak. —

„Ezen ármádánknak előljáró tsapatja *Minsk* városát Nov. 16-dikán elfoglalta, a' hol nagy éles és munitziós magazinumokat találtunk. Egy Osztályunk a' *Wilna* felé menő úton az ellenségnek 1000 embereit és feles bagázsáját fogta-el. —

„Éppen most esik értésünkre, hogy Oberster *Czernitscheff*, a' ki ezen ármádától egy könnyű tsapattal kiküldetett vala, *Winzingerode*, *Svotshin*, és *Nariskin Leon*

nevű Generálissainkat, kik jó őrizet alatt Német ország felé vitetettek, és a' kik közzül az első mindegyik nemzeti törvényekkel ellenkezőleg fogatattott vala el, megszabadítottak.“

Rendkívül való tudósítások a' H. *Kutusow* vezérlése alatt lévő nagy armádától: —,

„Nov. 7-dikén a' Frantzia armádának egy szakaszsa *Dorogobuz* mellett megtámadott; sok emberek megöltetettek; 600 embert és 6 ágyút elfogtunk. Generális *Platow* Nov. 8-dikén megtámadta a' 4-dik (a' Vice Király vezérlése alatt lévő) armádát, a' melly *Dorogobuzból* (a' *Witepsk* felé menő úton) *Duchovczina* felé kezdette volt útját folytatni, és azt egészen semmivé tette; telyes zűrzavar uralkodott az ellenséges seregben; 62 ágyú, sok puskaporos szekerek, a' sereg' bagázsija, a' tábori archivum' tartaléja, Generális *Soisson*, 100 tisztek, és 3500 közemberek estek fogságra; ezek voltak ezen győzedelem' gyümölcsei. —

Ugyantsak a' H. *Kutusow* armádájának Napló vagy Naptartó (Zsurnalista) Generálissa *Karanitschin* e'képpen írt Nov. 12-dikén a' fő vezérhez: —,

„Nagy örömmel küldöm Exc.ádhoz ezen levelet, mellyekből fegyvereinknek újabb szerentséjeket szemlélheti Exc.ád. Gen. *Milloradowitsch* a' Nov. 9-dikén *Solovjew* mellett történt verekezésben 21 ágyút elvett az ellenségtől, midőn éppen akkor Gen. Adjutáns Gróf *Orlow Denisow* is *Lachon* nevű falnál a' *Smolensk* felé menő úton 1000 embert ejtett fogságra. Ugyan ő általa Fr. Generális *Augereau* is (e' nem a' *Marsehall*), minekutánna több mint 2000 embe-

rei a' tsatázó mezőn elestek volna, 65 Stabalis's egyéb tisztekkel és 2000 közemberekkel egyetemben, magát fogságra adni kénszerítetett. Ugyan ezen napon a' nevezett Oberster néhány ellenséges Regimenteket elszélesztvén, elestek. közűlök 1500 fogságra estek 1300 emberek, 400, szekerekkel, mellyek eleséggel voltak rakva, sok vágó marhával, és 1000 lovakkal egyetemben.“

Frantzia Birodalom.

A' Párisi Monitör egy levelet adott ki *Lorientből*, mellynek ennyi a' summája: — „Tudtára esvén a' Lorienti Politziai Biztosnak, hogy *Houat* szigetre három Anglus Agensek kiszállván, onnét magokat *Morbihanba* által lopni iparkodnak, azonnal tudósította az ott lévő Frantzia hajós Kapitánt *Molinit*, a' ki egy hajóval azonnal elküldötte *Allanioux* nevű zászló-tartót a' nevezett Agenseknek meglepésire. *Allanioux* Nov. 22-dikén éjjel kiszállott a' szigetre, és a' házra, mellyben az Agensek tartózkodtak, egy fegyveres csoportal véletlenül rá ütött, s ott mind a' hármat meglepte, a' kik ugyan eleinten pisztolyaik és bajonétjaik által útat tsinálni iparkodtak magoknak a' katonák közt: de nem soká, mint kétségbe esett és magokat meg nem adó emberek, a' kiket elfogni nem lehet, mind a' hárman megölettettek. Pisztolynál, bajonétnál, és törnél (döfő késnél) egyebet nem találtak nálök; tsak a' vezérjeknél találtatott egy tsomó mérreg. A' neveik *Depiege*, *Deguern*, és *Droz*. Az első Generálisnak, a' két utolsók Oberstereknek nevezték magokat. A' *Vendei* időben *Chonások* voltak.

Nagy Britannia.

Végezte a Régens Princz békősnőntő
beszédének: —

„*Lordjaim és Urak!* A Napkeleti Kompania privilégiumának nem soká lejáradó eltelése nékem szorgatva parantsolja, hogy tegyelek figyelmetessé benneteket az eránt, hogy kívánásra méltó dolog legyen a mi napkeleti Indiai birtokainknak jövődöbéli adminisztráltatása felöl hathatósabban gondoskodunk. Böltssességetekbe helyheztetem bizodalमत az eránt, hogy ezen tárgyal függésben lévő fontos hasznokat tekintvén, úgy teszitek rendeléseiteket, hogy ezen vidékeknek bátorsága boldogságba helyheztetődjön, 's egyszersmind a kereskedésre és a Status' jóvedelmeire nézve is azokból lehető leg nagyobb hasznot vehessünk. — University Library Cluj

„Leg nagyobb örömmel és megnyugtatódással szemlélttem azoknak ez eszközöknek szerentsés fogantjokat, mellyeket a Parlamentom az Ország' néhány részeiben előfordúlt lármákra és excessusokra nézve elővett. Reméniem, hogy az eféle otsmányságok, mellyek az igazi Anglus ember' characterével ennyire ellenkeznek, többé nem fordulnak elé, és hogy ő Felségének minden alattvalói meggyőzetteknek a felöl, hogy egyen egyen vétetre mindeneknek boldogsága 's a Statusnak java, a törvényeknek szoros követésétől 's a mi felséges constitutióinkhoz való hatóság ragaszkodástól van felfüggesztetve. Leg nagyobb bizodalमत helyheztetem a nép' be-tsületes voltába 's a Parlamentum' böltssességébe. Meggyőződött vagyok a felöl, hogy ugyan az az erős állandóság, a melly már olly sok

nehéz környülállások között megbizonyított, meg fog azon szempillantásban is bizonyítani, midőn egész Európa, midőn az egész világ rájuk függesztette szemeit. Bizonyossá tehetlek benneteket a' felől, hogy a' rajtam fekvő nagy kötelességnek bétöltésében semmi érzékenység nem érdekli szívemet közelébről, mint ez a' kívánság, hogy az ő Felsége alattvalóinak boldogságokra, szabadságokra, és szerentsésittetésekre mindent megtehessek, a' mit a' hatalmamban lévő eszközök megengednek.“

Warschauer Hertzegség.

A' Warschauer Ministerialis Tanács környülállásos előadást terjesztett Nov. 17-dikén a' Szakszoniai Király, mint Warschauer Nagy Hertzeg' eleibe, mellyben azokat a' nagy áldozatokat hordja elő, mellyeket a' haza már csak eddig is tett a' köz ügynek előmozdítására végett, olyan nyilatkoztatással, hogy még többeknek is tételére, sőt minden lehetségesekre kész leszen ezután is, csak hogy végezetre Lengyel Ország a' maga függetlenségét a' legnagyobb Monárchának kezébről elvehesse. Fontosabb izikkelyei ezen előadásnak, lehető megrövidítéssel így következnek: —,

„Az ármáda új tartalék Kompániákkal, új ágyúzó Kompániákkal, egy ártillerista, egy kápás, és egy szekeres Batalionnal szaporított; a' lovas ágyúzó és táborig mesteremberek (kavátsok 's egyebek) is szaporítottak. Ez a' szaporodás 4623 emberekre és 4580 lovakra telt. Az ármáda' külömbkülömb Regimentjeiuek telyes számra való pótoltatásokra 33,784 conscriptusok hívattattak özsze. A' hadakozás' kezdetében

74,722 emberekből és 22,852 lovakból állott a hadi erők, a' melly utolsók között 12,876 darabot adófizetés helyett állított ki a' Nagy Hertzegség. Ezek közzé még nincsenek számlálva azok az emberek, mellyeket a' tartomány négy nevezett *Wistulai* Legióknak kipótoltatották, sem pedig azok, kiket a' Frantzia adminisztrációnak költségén Warschauban és Dantzában felállított szekeres Batalionokhoz adott. Nem régiben ismét 33 munitziós szekerek, 12 tábori kovátsműhelyt hordozó szekerek, 33 kenyeres szekerek, 12 tábori ispotály hordozó szekerek, és 12 Stabalis Cancellariai szekerek készíttetek. Ide járúlnak még 75 sütőkementzehordó nehéz 's egyéb kölömbkülömbféle, mind együtt 345 szekerek, az azokhoz kívántató lovakkal egyetemben. —

„Ezeknekfelette állított a' Nagy Hertzegség a' Frantzia Adminisztrációnak számára, egyezés szerént való áron 490 két és négy lovas szekeret, és 1200 hasonlóképpen két lovas béres szekereket. Modlin, Thor, Zamosc, és Prága új sánczok által megerősítettek, munitzióval és eleséggel megrakattattak. A' nemzeti ármáda, az alatt, míg a' Wistula mellett és Warschau körül feküdt, eleséggel tartatott, 's midőn előre nyomúlt, 20 napra kívántató kétszersültet, lisztet, marhaeledelt, pálinkát és vágó marhát vitt magával. Mindazóknak a' szövetséges seregeknek, a' mellyek a' Nagy Hertzegségen által útaztak, eleség adattatott; a' nagy ármádia' 7-dik és 8-dik szakasz ármádáinak, mellyek két hónapokig a' tartományokban maradtak, 30 napra kívántató eleséget szolgáltatunk. Azok az eleség-

béli tárgyak, mellyeket a' keresztül menő szövetséges seregek minden kötelező írásnak adása nélkül kaptak, valamint szintén az elvétetett és elrontatott szekerek, véghetetlen sokaságúak, 's ezeket lehetetlen szoros számba venni. Az, a' mi rendesen és meghatározott rendtartások szerint adatott ezen szövetséges seregeknek, a' rendkívül való summákon és eleségszolgáltatásokon kívül, réá megy 40 millió (Lengyel) forintra. —

„A' Frantzia Administratziónak kívánságára, későbbi megfizetésnek ígérete mellett, adott Pruszia helyett a' Nagy Hertzegség 45,000 mázsa húst, elevenen. A' Poseni, Brombergi, Warschaui, Plocki, Lomzai, 's egyéb ispotályok' számára, a' drága eleség és orvosság mellett adtunk minden készületeket 's egyéb megkívántó dolgokat, mellyeket Napoleon Császár a' maga kintstárjának költségére parantsolt adattatni. Kintses házunk nem vala elégséges minden költségeinknek tételére, mellyek többire mind újak voltak, és kintstárunk' jövedelmeit háromszorta fellyül haladták. —

„Rendkívül való fundusokra vala szükségünk. Azon summák, mellyeket Párisba költsönvettünk, várainknak erősítettésekben meglehetősen segedelmünkre valának; a' Dresdai alkú, a' melly 1812-ben Februáriusban kötött, könnyebbé tette új seregeinknek kiállttatásokat: hanem a' seregek' tartására kívántató véghetetlen eleségnek megszerezhetésire, csak az az erőszakos és veszedelmes eszköz, a' requisitzió vala hátra, a' melly teréhnek elhordozására ugyan a' mi hazafiársainknak patriotismussok elégséges vala, és

a' mi hadi szükségaink kiállítottak: hanem sok lakosainknak elszegényülése elrontotta és sok időre kiterjesztette kints tárunknak jövődébéli szomorú állapotját, 's a' t. —

„Engedje - meg Felsőged (így végzi szavait a' Ministeriális Tanács) hogy a' mit itt hosszabban előadánk, röviden még egyszer előhordhassuk, tudni illik — „

„A' hadakozás' kiütése előtt adott a' Warschauer Nagy Hertzegség 33,784 conscriptusokat, most még ad 25 ezeret, mind özsze két esztendőnél kevesebb idő alatt 58,784 embert. —

„A' maga ármádája' számára állított a' hadakozás' előtt 10,376 lovat; a' Frantzia Administratio' számára eladott vagy hitelezett 3847-tet: most kell még állítani 8810-zet — mind özsze tehát 23,542 lovat. —

„Az ármáda kipótolása és szaporítása okoz a' kintstárnak a' maga régi költségén fellyül 3,501,005 forintot (Itt mindenütt Lengyel forintot kell érteni). —

„A' szekereknek, igavonó marháknak, és fegyvernek vásárlása egyéb idetartozó költségekkel egyetemben 1,929,398 f.tot. —

„A' várak körül való munka került már 9,513,261 forintban. —

„Az ármáda szükségére adott productumok tettek, a' hadakozás előtt 40,000,000, az ugyan e'végre most kirendeltettek 30,000,000, mind együtt 70 millió forintokra. —

„A' költsönözés 's a' rendkívül való rekrutai adó, 's egyéb e'féle telt 10,007,146 forintra. —

„Az adóban elvett lovakért elvonatík a' jövődébéli adófizetésből 4,444,776 forint. —

„Az Őnként ajándékozott tzipők és ingek érnek 600,000 forintot. —

„Vannak még olyan költségek hátra, melyek nehezen vagy éppen nem vétethetnek - fel, a' hova tartoznak: a' nemzeti testőrzők' felkészítése és tartatása, a' seregek' útazása által okoztató inségek, azon tartományokban szenvedett kárvalások, a' hol tsatázások voltak. A' mi kintstárunknak és tartományunknak a' jelenvaló hadakozás által okoztatott rendkívül való terhei a' Conscriptusokon és Iovakon, 's a' mi esztendőként való, 68,259,952 forintokból álló közönséges költségünkön kívül, a' mik felszámálhatók voltak, már réá mentek 99,793,586 forintokra. —

„Ezek, Király! ezek azok a' főbb iparkodások és áldozatok, mellyekkel a' Felsőged Lengyel alattvalói már eddig ditselkedhetnek, vagy pedig a' mellyeket ezektől a' Ministeriális Tanács még ennekutánna kíván a' haza nevében, 's a' magok javokat esmérő szívektől kétségkívül meg is fog nyerni. A' Tanács előtt tudva van az, hogy még ezek az iparkodások sem olyan nagyok, mint a' milyen fontos az az állapot, a' melybe mi helybeztelve vagyunk: ha eddig való iparkodásaink elegendők jelenvaló szükségünknek kielégítésére: igen hihető dolog, hogy a' közelébbi idő új szükségeket, új iparkodásokat, új áldozatokat fog kívánni. De akármi-lyenek légyenek is ezek az áldozatok, nem lesznek ezek, Király, soha olyanok, hogy a' mi buzgóságunkat meghúthessék, állandóságunkat meg gyengíthessék, 's állhatatosságunkat megalkaszták. Minden iparkodások, minden szükség szenvedések, minden áldozattételek könnyűek azoknak, a' kik csak a' hazát és betsületet hordozván szemek előtt, nyilvánvalóképpen eltökéltették magokban, hogy semmit ne kíméljenek,

tsakhogy magokat a' leg hatalmasabb Monarchának védelmezésére és tisztelgetésre méltóknak lenni megbizonyíthassák, 's annak kezéből minden szenvedéseiknek jutalmát, *Lengyel Országot*, elvehessék. Költ Warschauban, 1812-ben, a' 17 dik Novemberi ülésben. —,

„*Potocki* Stanislaus, Előülő.

„*Grabovski* Stanislaus, Titoknok.

Leg újabb újságok.

A' Napoleon Császár újáról a' már tudva lévőön kívül ezeket írják *Warschauból* Decz. 14-dikén: — „Ő Ege 10 dikben délután érkezett ide; az armádát Rorisow és Wilna között hagyta el. Ő Felsége az alatt, midőn a' téli idő mind két rész' armádáinak hadi munkái eleibe eláríthatatlan akadályokat teszen, Párisba utazik, hogy az armáda' szükségeinek kipótoltatását és a' seregeknek a' nagy armadához való utazásokat, siettesse.“

A' *Frantzia* nagy armáda' történetei Oktober 19-dikétől fogva, midőn Moskaut oda hagyta, egész Decz. 3-dikáig, egymásból folyólag leírva, kijövének ma: de a' mellyből már ma szórólszóra, csak az armáda' mostani mezállapódásának helyét illető leg utolsó periódust tehetjük ide, a' melly ez: —,

„Az armáda ehezképpest, az új hadi históriában példa nélkül való és olyan utazás után, mellyben néki az északi égnék minden kedvetlen éleivel, a' leg szükségesebb dolgokban való telyes fogyatkozás mellett, kellett küszködni, 's tsaknem minden lovainak elvesztése után, minden lövasság, 's majd minden artilleria nélkül, rendes tsatákat kellett kiállani: a' *Balticum* tenger' partjától fogva a' *Minski* útig nyúló lineában állapodott-meg.“

Minthogy most minden nap' nevezetes újságokat várhatunk, erre nézve azon leszünk, hogy ha lehet, a' jövő pénteken is újságot küldhessünk.